

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут**

***«ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І
АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ»***

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет - конференції
29 березня 2017 року**

Вінниця 2017

УДК 657:334.72

ББК 65.052.2:65.290

Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю [Електронний ресурс]: збірник наукових праць V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет–конференції (м.Вінниця, 29 березня 2017р.) / відп. ред. Н.Л. Замкова. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 95 с.

У збірнику V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції розглядається сучасний стан фінансово-аналітичного забезпечення розвитку діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання, актуальні проблеми та перспективи розвитку вітчизняної системи обліку, інноваційні методики аналізу господарської діяльності, сучасні інформаційні технології в обліку, контролі та аналізі; висвітлюються питання соціально-економічного розвитку підприємництва. Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Замкова Н.Л., д.філос.н., доц. (*відп. ред.*)

Мартінова Л.Б., к.філол.н., доц. (*заст.відпов.ред.*)

Денисюк О.М., д.е.н., проф. (*заст. відпов. ред.*)

Гладій І.О., к.е.н., доц. (*відпов. секретар*)

Бондаренко В.М., д.е.н., проф.,

Дзюба О.М. к.е.н., доц,

Настенко М.М., к.е.н., доц.

Фурман Т.Ю. к.пед.н., доц.

Овсюк Н.В. к.пед.н., доц.

Мельничук О.П. к.е.н, доц.,

Майстер Л.А., к.е.н., ст.викл.

Випускається за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за їх зміст. Тези друкуються в авторській редакції. Редакція залишає за собою право вносити орфографічні та пунктуаційні правки.

ІНОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Денисюк О.М. – д.е.н., професор,**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ З ВИКОРИСТАННЯМ
МЕТОДИКИ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ 57**
- Ковальчук С.П. – к.е.н.**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**КОМПЛЕКСНИЙ ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА: СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ТА ЗНАЧЕННЯ В
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ 60**
- Кондратюк О.М. – к.е.н., доцент**
Шкабура В.С. – студентка
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
ім. В. Гетьмана»,
**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ
ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВНА ПІДПРИЄМСТВІ ЗАЛІЗОРУДНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ 63**
- Коцераба Н. В. - к.е.н., доцент**
Вінницький торговельно-економічний інституту КНТЕУ
**ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 66**
- Крупельницька І. Г. – к.е.н., доцент**
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
**ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ 68**
- Лобачева І.Ф. – к.пед.н., доцент**
Копняк К.В. – ст. викладач
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
**МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ У СФЕРІ
ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ 73**

- ефективна система внутрішнього аудиту на підприємстві значно підвищить зацікавленість інвесторів до таких підприємств.

Висновки. Узагальнюючи результати дослідження з обґрунтування необхідності організації внутрішнього аудиту у відповідності до сучасних потреб підприємств України, встановили, що організація внутрішнього аудиту здійснюється в інтересах власників економічного суб'єкта та регламентується його внутрішніми документами. Внутрішній аудит здійснюється в момент, коли відбувається господарська операція або при її документальному оформленні, що дає змогу своєчасно виявити недоліки в роботі і вжити відповідних заходів для їх попередження. Запровадження системи внутрішнього аудиту з конкретною відповідальною особою або спеціальним відділом на кожному підприємстві в усіх галузях економіки сприятиме скороченню витрат і підвищенню ефективності діяльності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Внутрішній аудит як необхідність підвищення ефективного управління підприємством [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу:

http://sophus.at.ua/publ/2014_12_16_lutsk/sekcija_6_2014_12_16/vnutrishnij_audit_jak_neobkhidnist_pidvishhennja_efektivnogo_upravlinnja_pidpriemstvom/79-1-0-1194.

2. Міжнародний стандарт аудиту 610 "Використання роботи внутрішніх аудиторів" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mia.kiev.ua/ua/isa.html>.

3. Пшенична А.Ж. Аудит: навч. посіб. / Пшенична А.Ж. – К.: ЦУЛ, 2008. – 320с.

Лобачева І.Ф. – к.пед.н., доцент, Копняк К.В. – ст. викладач
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м. Вінниця

МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ У СФЕРІ ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Розвиток сучасного суспільства досяг того рівня, коли виникає нагальна потреба в розробці ефективних методів управління організаційними системами різного призначення та рівня. Використання методів кібернетики у сфері управління економічними об'єктами – важливий напрям вдосконалення систем керування. Їх застосування вимагає:

- системного підходу до дослідження об'єкта, урахування взаємозв'язків і відношень з іншими об'єктами (підприємствами, фірмами);

- розробки математичних моделей, які відображають кількісні показники системної діяльності працівників організації, процесів, що відбуваються в складних системах, якими є підприємства;
- вдосконалення системи інформаційного забезпечення управління підприємством з використанням обчислювальної техніки.

Методи елементарної математики використовуються в традиційних економічних розрахунках при обґрунтуванні потреб у ресурсах, розробці плану, проектів. Класичні методи математичного аналізу можуть використовуватись як самостійно (диференціювання та інтегрування), так і в рамках інших методів (математичної статистики, математичного програмування) [1, с. 347].

Статистичні методи – основний засіб дослідження масових явищ, що повторюються. Вони застосовуються при можливості надання зміни аналізованих показників як випадкового процесу. Якщо зв'язок між аналізованими характеристиками не детермінований, а стохастичний, то статистичні та ймовірнісні методи стають практично єдиним інструментом дослідження.

Найпоширенішими методами економічної кібернетики є метод дослідження операцій, метод теорії ігор, теорія масового обслуговування та ін. Це методи, за допомогою яких можна проаналізувати економічні явища і процеси як складні системи з погляду законів управління і руху інформації.

Питання застосування методів економічної кібернетики у сфері управління досліджували такі вчені: Ю.Г. Лисенко, В.М. Вовк, Н.І. Камінська, С.С. Прийма, О.І. Пономаренко, В.О. Пономаренко, М.О. Перестюк, В.М. Бурим, Зайченко Ю.П., Бартіш М.Я., І.М. Дудзяний, О.С. Вентцель та багато інших. Розглянемо ці методи докладніше.

Під дослідженням операцій (ДО) розуміються розробки і практичні застосування методів оптимального управління організаційними системами. ДО служить для кількісного обґрунтування рішень, які приймаються на підприємствах, і виходить з того, що якість рішення можна кількісно оцінити за допомогою одного чи декількох критеріїв якості. Мета ДО – поєднання структурних взаємозв'язаних елементів системи, що найбільшою мірою забезпечує кращий економічний показник.

Об'єктом ДО в економіці є аналіз функціонування виробничо-господарських систем і розробка методів оптимального управління ними з використанням відповідних математичних моделей. Вирішення цих проблем досягається системним, всебічним вивченням процесів у досліджуваних системах, синтезом якісних досліджень і певного математичного апарату в поєднанні з широкими можливостями сучасних інформаційних систем.

Задачі ДО операцій за їх змістовною постановкою можна поділити на:

- задачі розподілу ресурсів;
- задачі транспортування продуктів (вибору маршрутів);
- задачі мережевого планування та керування;
- задачі формування розкладів;

- задачі планування та розміщення;
- задачі управління запасами, ремонту та заміни обладнання;
- задачі масового обслуговування.

Постановка задачі дослідження операцій вважається здійсненою, якщо визначені: мета та цілі функціонування системи, значимість кожної з них; можливі засоби досягнення необхідних цілей та критерії їх ефективності; оцінки можливостей реалізації засобів досягнення намічених цілей.

Розв'язування задачі – це аналіз усіх можливих альтернативних способів досягнення мети та цілей і вибір найбільш ефективних з них за певними критеріями. Природно, що значимість кожної з цілей створення операційної системи або її частин різна й обумовлена багатьма факторами, які визначають її функціонування.

Дослідження операцій має ту принципову особливість, що її об'єктами є відносно швидко змінювані організаційно-управлінські системи, які функціонують у нестабільних зовнішніх умовах і поєднують взаємодії людей та засобів праці. Такі системи, як і умови їх функціонування, практично не можна створити за бажанням дослідника, тому лише моделювання є єдиним та ефективним методом дослідження.

Теорія ігор як розділ дослідження операцій є теорією математичних моделей прийняття оптимальних рішень в умовах невизначеності або конфлікту декількох сторін, що мають різні інтереси [2, с. 73].

В теорії ігор рішення приймаються кількома учасниками. Значення цільової функції для кожного з них залежить від рішень, що приймаються рештою учасників. Теорія ігор ще має назву теорії конфліктних ситуацій. Прикладами є ситуація "покупець-продавець", карткові та спортивні ігри, олігополістичні моделі. Конфлікт може бути результатом свідомих і стихійних дій різних учасників.

Гравці в теорії ігор – це учасники конфлікту. Вони відрізняються іменами або номерами. Можливі дії кожної зі сторін мають назву стратегії, або ходів. Інтереси сторін представляються функціями виграшу (платежу) для кожного з гравців. Гра – це модель, яка формалізує змістовний опис конфлікту.

Ігри класифікують залежно від обраного критерію: за кількістю гравців, за кількістю стратегій, за властивостями функцій виграшу та за можливостями попередніх переговорів між гравцями.

Залежно від кількості гравців розрізняють ігри з двома, трьома і більше учасниками. Теорію оптимізації можна розглядати як теорію ігор з одним гравцем. Можна досліджувати також ігри з нескінченною кількістю гравців.

За кількістю стратегій розрізняють скінченні та нескінченні ігри. У скінченних іграх кількість можливих стратегій є числом скінченним. Стратегії у скінченних іграх називають чистими стратегіями. В нескінченних іграх кількість стратегій є нескінченною.

За властивостями функцій виграшу теорію ігор поділяють на три види. Гра, в якій виграш одного з гравців дорівнює програшу другого, має назву

гри з нульовою сумою, або антагоністичної гри. Якщо гравці виграють і програють одночасно та їм вигідно діяти разом, то такі ігри мають назву ігор з постійною різницею. Гра з ненульовою сумою – це гра, в якій наявний конфлікт та узгоджена дія гравців.

За можливістю попередніх переговорів між гравцями розрізняють кооперативні та некооперативні ігри. Кооперативна гра – це гра, в якій до її початку учасники утворюють коаліції і приймають угоди про свої стратегії. Некооперативна гра – гра, в якій гравці не можуть координувати свої стратегії. Прикладом кооперативної гри може стати ситуація лобювання у парламенті прийняття рішення зацікавлених у ньому учасників шляхом голосування.

Теорія масового обслуговування на основі теорії ймовірності досліджує математичні методи кількісної оцінки процесів масового обслуговування. Особливість всіх задач, пов'язаних з масовим обслуговуванням, – випадковий характер досліджуваних явищ. Кількість вимог на обслуговування і часові інтервали між їх надходженнями мають випадковий характер, однак в сукупності підкоряються статистичним закономірностям, кількісне вивчення яких і є предметом теорії масового обслуговування.

Предметом теорії масового обслуговування є встановлення залежностей між характером потоку заявок, числом каналів обслуговування, продуктивністю окремого каналу та ефективним обслуговуванням з метою знаходження найкращих шляхів управління цими процесами.

Завдання теорії масового обслуговування носять оптимізаційний характер і в кінцевому підсумку включають економічний аспект за визначенням такого варіанту системи, при якому буде забезпечений мінімум сумарних витрат від очікування обслуговування, втрат часу і ресурсів на обслуговування і простоїв каналів обслуговування.

Методи економічної кібернетики прискорюють проведення економічного аналізу та сприяють більш повному обліку впливу факторів на показники діяльності, підвищенню точності обчислень та прогнозованих результатів.

Список використаних джерел:

1. Воронкова В. Г. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посібник / В. Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, О.М. Попов та ін. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 576 с.

2. Малиш Н.А. Моделювання економічних процесів ринкової економіки : навч. посібник [Електронний ресурс] / Н.А. Малиш. – К. : МАУП, 2004. – 120 с. – Режим доступу : <http://subject.com.ua/pdf/188.pdf>.